

a okolí utábořil velký oddíl Rudé armády. Bydlelo zde mnoho důstojníků i vojáků a v rakovnickém lese byly zbudovány dřevěné baráky, v nichž bylo mužstvo ubytováno. Ruské vojsko u nás v Kněževsi bylo ubytováno 4 týdny.

Během roku vykonáno bylo několik sbírek šatstva, obuvi, peněz a knih pro pohraničí a pro Slovensko, protože nejvíce za války utrpělo.

Dne 28. října byl před měšťanskou školou znovu odhalen památník prezidenta T. G. Masaryka, který po celých 6 let byl zakopán na místě, kde před tím stával. Roku 1946 byla opatřena naším MNV opět bronzová deska s reliéfem prezidenta T. G. Masaryka.

Na popud MNV bylo od zdejších samozásobitelů sebráno 60 kg čerstvého másla ve prospěch nemocných přibylých z koncentračních táborů. Toto máslo bylo odesláno přímo do Prahy.

Tento rok byl ustanoven novým hrobníkem Arnošt Koubek.

Škola. 22. května bylo zahájeno opět ve školách pravidelné vyučování. 28. května byly zas poprvé oslaveny ve škole narozeniny prezidenta E. Beneše. 5. července uspořádána Husova oslava, které se zúčastnilo i žactvo.

Tohoto roku se narodilo v naší obci 34 dětí; 19 chlapců a 15 dívek. Zemřelo pak 32 lidí; 17 mužů a 15 žen.

Chmel. V tomto roce bylo načesáno a odvezeno 2640 celních centů a 14 kg chmele. Cena byla 3400 Kč jako základní cena a prémie až 600 Kčs za jeden cent.

A tak končil tento slavný a památný rok. Celou republikou, a tedy i naší obcí, proudiv nový, svobodný život. Lidé po létech utrpení znovu se cítili svobodnými občany a radostně se chápali své denní práce, aby zahojeny byly rány sverpými Němci národu našemu zasazené. Každý dobrý Čech si radostně oddechl: Tak přece jsme se dočkali.

Dodatek k zápisu za rok 1945

Ti „národní hosté“ byli z okolí Vratislavi z Horního Slezska. Byli to prchající rolníci, obchodníci, úřednické rodiny apod. Prchali před skvěle postupující Rudou armádou. Byl na nich patrný dosavadní blahobyt z bohatého kraje a také z toho, že německá vláda svoje Němce dobře zaopatřovala. Jim před útekem napovídala německá vláda, že se brzy vrátí, ale nevrátil se nikdo. V sokolovně bylo jich ubytováno 150, ve škole 200. Přijeli na pěkných selských vozech a v uzavřených kočárech.

Sbírky

Pomník T. G. M.

Máslo pro vězně z koncentračních táborů

Nový hrobník

Škola

Narození, úmrtí

Chmel

Konečně opět svobodní

Uprchlíci

- Hitlerjugend** Ke konci války chtěli Němci vládnout nad Kněževsí pomocí skupiny ozbrojené „Hitlerjugend“, ubytované na bývalém uhelném dole Karel ve strojovně.
- Kořist** Padl Stalingrad a slavná Rudá armáda žene Němce domů. Ti chtějí s sebou odvézt, co se dá. Proto i na trať mezi Krupou a Kolečovicemi odsunuli plné nákladní vozy naložené obilím, texti-
lem, lihem, psacími stroji, motory, oděvy, botami, cukrem apod. Na hlídání jich měli Hitlerjugend a 12 četníků Čechů. Naši lidé kněževeští a z okolí chápou, že tento český majetek má být vyvezen (ale nebyl již vyvezen, zůstal zde) a proto, když jim hlídající četníci ukázali, jak na to a sami začali s vynášením a odnášením z vagonů, mnozí občané jich příkladu následovali a nosilo se a vozilo horečně. Hitlerjugend zakročovala a po lidech střílela. Zastřelili z Olešné Gregora, ze Senomat Bendla, postřelili z Kněževsi Fr. Vaňka z čp. 267, ze Senomat děvče Posypalovou.
- Oběti bombardování** Během posledních válečných let odváželi na práci do Německa mnohé české lidi a někteří při bombardování Německa a Berlína přišli o život. Z Kněževsi tak zahynul Otto Bazika a Tůma Frant. z čp. 197.
- Oběti věznění** Někteří naši občané byli během protektorátní doby uvězněni a přišli o život. Tak Fr. Švejkský, jeho bratranec V. Henzl, také Moravec Josef.
- 5. květen** Když přišel 5. květen 1945, vyvěšujeme prapory, ustala všechna práce, nastává revoluce.
- Ozbrojená skupina** Jedna ukázka z 5. května 1945. V parku stojí skupina vojáků Němců s kulometem, přišli za noci. Jsou zarostlí, bezradní; měli držet do poslední chvíle. Přicházíme k nim beze zbraní, těch nebylo v českých rukách, a žádáme, aby se vzdali a odevzdali zbraně. Říkají, že rádi tak učiní, že nemohou vzdát lidem beze zbraně a žádají, abychom k nim poslali někoho se zbraní, že ihned vydají kulomet i krátké zbraně.
- Vlasovci** Dne 30. dubna a 1. května 1945 objevili se v lese na Borech „Vlasovci“. To jsou zrádci Rudé armády. Šli pak na pomoc Praze, avšak jejich pomoc nebyla přijata.
- Rudá armáda** Když projížděla Rudá armáda jedoucí od Berlína na pomoc Praze, projížděla Kněževsí směrem od státní silnice, byla nadšeně celé tři dny vítána voláním „Sláva Rudé armádě, sláva Stalinovi“ a podobně. Překvapili nás radostně svým dobrým stavem lidí, koní, vozů, množstvím zbraní, děl, tanků atd. Část se jich usadila v Kněževsi na 4 týdny a taktéž v Blatinském lese směrem k Rakovníku.
- Kolaboranti** Vyšetřují se v duchu vládního košického programu kolaborantů, zrádci a Němci určení k odsunu. Pozemky Němců, kteří byli odsunuti, byly rolnickou komisí přidělovány drobným zeměděl-

cům. Předsedou komise je Rudolf Fojtík, čp. 307. Rozdělovaly se pozemky Němců z Kolečovic, Hořesedel a Václav a také 3 ha půdy, již majitelkou byla majitelka továrny v Rakovníku Linhartová, kteráž tyto pozemky pronajímala.

Němci z pohraničí byli odsunuti. Do prázdných vesnic a měst po nich stěhují se čeští lidé. Tak z Kněževsi odešla celá 1/3 obyvatel, 600 lidí.

Konfiskuje se půda po Němcích a kolaborantech. Zdejší rolnická komise přiděluje půdu těm, kteří na ní sami pracují. Je přijímána s nadšením.

Dne 9. května 1945 nastupuje místní národní výbor, připravený již za protektorátní německé vlády jako výbor ilegální. Tvořili jej: Frant. Ledvinka, Václav Reiser, Václav Ječný, Ant. Bělecký, Jos. Šilhan, Alois Tvrz, Třeček Fr., Spurný A.

Když se lidé uklidnili, dali se zase na polích do pravidelné práce. Úroda toho roku byla dobrá, odevzdalo se pro výživu obyvatel více než 42 vagony (po 100 q) obilí, více než 30 vagonů bramborů. Chmele bylo sklizeno: 1645 žoků o váze netto 126 534,5 kg. Cena chmele byla 3400 Kč a k ní prémie podle kvality až 600 Kč na lehký cent (50 kg).

Během roku 1945 až do revoluce bylo v Kněževsi kolem 1800 obyvatel. Po revoluci nastalo stěhování do pohraničí za odsunuté Němce. Proto klesl počet obyvatel z 1800 na 1250. To ovšem projevilo se i ve škole. Jestliže bylo v roce 1944 k 1. září 1944 na obecné škole 162 žáků a na měšťanské 98 žáků, tedy celkem 260 žáků, v roce 1945 k 1. září bylo jen na obecné 91 žáků a na měšťanské 149 žáků, tudíž celkem 240 žáků, ale počet ten se do konce r. 1945 ještě poněkud snížil.

Ze zdejší školy odešli také někteří na školy do pohraničí jako Stanislav Laun, Alois Mejstřík, Jiřina Janoušková, Jaroslav Pavlis. Na katol. faře místo Jos. Sychry nastoupil Jind. Juráš. Na čs. faře místo Jar. Valenty František Klaban.

Odchod do pohraničí

Rozdělování půdy

Národní výbor

Sklizení

Škola

Odchod učitelů